

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК НАУКОВО-ПОШУКОВОЇ РОБОТИ З ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ

Т.В.Тукова, М.В.Асламова, Г.М. Козуб

Українська медична стоматологічна академія

У статті визначається роль студента-першокурсника у науково-дослідній роботі кафедри гуманітарного профілю. Автори звертають увагу на формування важливих навичок пошукової діяльності, опануванні студентами головних етапів підготовки наукової доповіді, що є невід'ємною складовою формування висококваліфікованого фахівця.

Ключові слова: інноваційна діяльність, гуманітарна складова, деонтологічні засади, ціннісно-світоглядний досвід, гуманізація, дискурс.

The article defines the role of the first-year student in the research work of the Department of Humanities. The authors pay attention to the formation of important skills of search activity, mastering the students of the main stages of preparation of a scientific report, which is an integral part of the formation of a highly qualified specialist.

Key words: innovative activity, humanitarian component, deontological foundations, value-outlook experience, humanization, discourse.

Вступ. Професія лікаря вимагає від особистості самостійного критичного мислення, необхідність завжди мати власну думку, самоорганізації, цілеспрямованості, вміння орієнтуватися в різних, навіть нестандартних, ситуаціях, здатності до вирішення проблем чи ускладнень, що виникають під час виконання професійних обов'язків. Тому успішне формування компетентного та конкурентоздатного сучасного фахівця передбачає його активне залучення не лише до навчальної, але і до наукової діяльності. На жаль, формуванню вказаних особистісних якостей у середній школі приділяється замало уваги. З огляду на це для студентів першого курсу наукова робота часто стає психологічною проблемою не лише у зв'язку з браком досвіду, невмінням правильно організувати і розподілити власний час

для самостійного дослідження, але і з першочерговою орієнтацією на здобуття фахових знань, умінь та навичок.

У Законі України про вищу освіту зазначається, що «наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у закладах вищої освіти є невід’ємною складовою освітньої діяльності і проводиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти» [4]. Дослідницька робота студента реалізується як у межах обов’язкової навчальної діяльності, так і у добровільній діяльності в рамках наукових гуртків, участі у конференціях, олімпіадах та конкурсах [2]. Студентська науково-дослідна робота розвиває творче мислення, стимулює індивідуальний професійний та особистісний розвиток студента. Вона допомагає у пізнанні методичних основ наукового пошуку, освоєнні оптимального планування наукового дослідження, виробленні навичок ефективного опанування накопиченими знаннями та подальшого стилістично орієнтованого викладу матеріалу, вихованні відповідальності за виконану роботу, набутті вміння відстоювати власну думку [3; 5; 6; 8]. В умовах загальних і галузевих освітніх інновацій, змін у підходах до медицини як специфічного суспільного інституту в сучасній Україні, проблема щоразу відкривається новими гранями, що й зумовило **мету** нашої роботи – схарактеризувати необхідність участі студента-медика у розробці НДР кафедри гуманітарного профілю. На нашу думку, основне завдання викладача, який навчає і виховує майбутнього медика, – готувати не відтворювачів знань, умінь і навичок, а активних і тактично гнучких учасників перетворень соціосередовища, що володіють аналітичним мисленням, творчістю і самостійністю, готових діяти у нестандартних ситуаціях [1].

Основна частина. Гуманітарна складова у підготовці висококваліфікованого лікаря надважлива. Тому починати її слід відразу після зарахування до лав студентського колективу медичного ЗВО. Загальнокультурний рівень майбутнього лікаря формується поступово. Деонтологічні засади професії формуються не лише при читанні відповідної

дисципліни на старших курсах. На кафедрі українознавства та гуманітарної підготовки УМСА діє Студентське наукове товариство – «осередок згуртування спільноти молодих однодумців, які намагаються торувати шлях у науку», який «сприяє розширенню ціннісно-світоглядного досвіду студентів-гуртківців. Злагоджена гурткова робота спрямована на формування високоосвіченої, просвітленої, активної особистості» [7].

Кафедра українознавства та гуманітарної підготовки, викладачі якої одними з перших зустрічають студентів, намагається відразу включити учорашніх абітурієнтів до пошукової діяльності, яка б виявила їхні здібності та потенціал. У гуманізації навчального процесу у медичному ЗВО кафедра вбачає свою місію. Тому розширення культурологічного простору першокурсника – першочергове завдання, що допоможе виховати майбутнього інтелігента нової країни. «Викладачі кафедри прагнуть активізувати інтерес гуртківців до сучасного наукового дискурсу, популяризувати пошукову діяльність у студентських колах, допомогти молодим дослідникам опанувати мову сучасної науки, залучити їх до самостійної та виваженої пошукової роботи» [7]. Наукові семінари студентів при кафедрі слугують ланцюгом, який поєднує навчальну та наукову роботу.

У процесі розробки науково-дослідної теми «Медичний дискурс: лінгвістичний, лінгводидактичний та соціокультурний аспекти» викладачі-науковці на початку навчального року виявляють серед першокурсників тих, хто має нахил до наукової діяльності. Надважливим завданням постає координування актуальних на даному етапі інтенцій студента із завданнями дослідної роботи кафедри. Формування уявлень про специфіку медичного середовища починається з гуманітарної складової. Науковий керівник ставить перед собою завдання викликати інтерес: до не вповні розроблених проблем жанрів та стилів медичної комунікації, гострих суперечок науковців про термінологічні засади медичної науки, що тісно пов'язані з культурою мовлення у новій для студента царині, адже жоден галузевий словник не візначається такою різноманітністю об'єктів і понять професійної діяльності,

як словник медицини; до мовних особливостей текстів медико-біологічного циклу, з якими стикається студент при засвоєнні спеціальних дисциплін, але які ще недостатньо опрацьовані у лінгвометодичному плані; до специфіки ідеостилю лікарів-письменників; до психологічних особливостей адаптації студентів-першокурсників у медичній академії; до проблем соціокультурного пристосування студентів до нового життєвого середовища. «Окреслені викладачами кафедри напрями науково-дослідної діяльності ще раз підтверджують міждисциплінарність наукового світу і сприяють лінгвістичному аналізу обраних об'єктів праць на широкому соціокультурному тлі» [7].

Щорічні студентські звітні наукові конференції, що відбуваються в УМСА, засвідчують інтерес майбутніх медиків до неопанованих наукових проблем мови та культури. Студенти, що опрацьовують НДР кафедри, регулярно отримують відзнаки за плідну роботу.

Висновки. НДР гуманітарного спрямування студентів-медиків – важлива складова фахової підготовки. Засвоєні на першому курсі методичні основи наукового дослідження, отримані навички планування наукової роботи від ідеї до її реалізації у позааудиторний час студенти успішно використовують у подальшій участі у науковій роботі на спеціальних кафедрах. Участь у розробці науково-дослідної теми кафедри гуманітарного профілю допомагає формувати творчу, здатну критично мислити, обстоювати власну думку, особистість майбутнього лікаря, що може самоорганізуватися у професії та повсякденному житті.

Список літератури

1. Асламова М.В. Формування морального обличчя майбутнього медичного працівника в процесі професійної підготовки / М. Асламова // Вісник Української медичної стоматологічної академії. Актуальні проблеми сучасної медицини. – Полтава, 2017. – Т. 17, Вип.2(58). – С.283-287.

2. Види та форми науково-дослідної роботи студентів. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-text-8404.html>

3. Гаврилюк Л.В. Засоби заохочення студентів вищих технічних навчальних закладів до виконання науково-дослідної роботи іноземними мовами в позанавчальний час. – Електронний ресурс. – Режим доступу: https://www.google.com/search?rlz=1C1GGRV_enUA810UA810&q

4. Закон України про вищу освіту від 01.07.2014 № 1556-VII. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://kodeksy.com.ua/pro_viwu_osvitu/statja-65.htm

5. Козуб Г.М. Використання проблемного навчання у практиці вивчення гуманітарних дисциплін / Козуб Г.М., Горбенко Ю.Л., Гриценко В.Л. // Інноваційні технології навчання в сучасній дидактиці вищої школи. Матеріали Другої Всеукраїнської науково-практичної конференції.- Полтава, 2007.- С. 115-117.

6. Лещенко Т.О. Контроль опанування студентами навичок редагування медичних наукових текстів як засіб формування професійних компетенцій /

Т.О. Лещенко, В.Г. Юфименко // Актуальні питання контролю якості освіти у вищих медичних навчальних закладах.– Полтава: ВДНЗУ "Українська медична стоматологічна академія", 2018. – С.142-144.

7. Студентський науковий гурток. Кафедра українознавства та гуманітарної підготовки. УМСА. – Електронний ресурс. – Режим доступу: http://www.umsa.edu.ua/kafhome/ukrainiznavsv/kaf_studentn_nayk.html

8. Тукова Т.В. Научно-исследовательская работа школьника по русскому языку: Учебно-методическое пособие / Н.П.Курмакаева, Т.В.Тукова. – Донецк, ДонНУ, 2013. – 56с.